

Inhoud :

Wat gaan we doen?	1
Optioneel: voorbereidende les in de klas	2
Extra: vragen aan een onbekend voorwerp	3
Meer lezen?	4

Colofon

Tekst en samenstelling:
bureau Communiqué,
Rijswijk

Foto's: Gemeente Den
Haag, dienst Stadsbe-
heer, afdeling Archeolo-
gie, bureau Communiqué,
Rijswijk

Lesbrief

bij de les 'Van Floris tot Willem Alexander, het ontstaan van Den Haag'

Cultuurmenu , groep 7

Wat gaan we doen?

De afdeling archeologie van de gemeente Den Haag ont-
vangt dit jaar uw groep 7.

Op dit moment voeren de
archeologen van Den Haag
onderzoek uit op en rond het
Binnenhof. Dit is de aanlei-
ding geweest voor het maken
van deze nieuwe les.

Met een powerpointpresen-
tatie laten we zien wat het
werk inhoudt en besteden
we aandacht aan de voorge-
schiedenis van het Binnenhof
en het ontstaan van Den
Haag. Tijdens de les is er ook
ruim aandacht voor vragen
vanuit de leerlingen.

Het praktijkdeel van de les
bestaat uit het tekenen van
een reconstructie. De leer-
lingen krijgen de keuze uit de
oudste gevel van de Ridder-
zaal of een voorwerp uit deze
tijd.

Film kijken in de klas: arche- ologie algemeen

In deze lesbrief geven we u
graag een aantal suggesties

om vooraf en/of achteraf nog
meer rendement uit de les te
halen. Een grote aanrader is
onze nieuwe bedrijfsfilm.

We hopen dat u deze in elk
geval als voorbereiding in de
klas zult kijken.

De [film](#) staat op Vimeo (u
kunt ook doorklikken) en
duurt 7 minuten.

Kijk ook eens op de [website
van Archeologie Den Haag](#)
voor wetenswaardigheden
uit uw eigen buurt.

Korte filmpjes specifiek over het werk op het Binnenhof

Tijdens de opgravingen wor-
den [korte films](#) gemaakt die u
met de leerlingen kunt bekij-
ken als voorbereiding op de
les. Maak zelf een keuze uit
de aangeboden onderwer-
pen.

Op de site is bovendien nog
extra informatie over het
renovatieproject te vinden.

Tot ziens in de Tempel!

**Hartelijke groet namens alle
collega's,**

**Peter Stokkel, stadsarcheo-
loog**

Vorbereidende les in de klas, duur min. 7 minuten met de film *Archeologen van Den Haag*

Introductie: 5 minuten

Film: 7 minuten

Bespreken: 10 minuten

In de film zijn de archeologen niet alleen maar aan het graven. Ze doen meer.

Vraag de leerlingen tijdens de film te noteren (of bespreek met elkaar achteraf) welke taken zij zien.

Speurneuzen kunnen proberen op te schrijven welke spullen je daarbij nodig hebt.

In de film hoort en ziet u de stappen die archeologen maken tijdens hun werk. Van bureauonderzoek tot vondstverwerking na een

opgraving. In de film wordt ook uitgelegd dat opgraven niet altijd nodig is. Kunnen de leerlingen vinden wanneer niet?

Lastige term die u vooraf kunt uitleggen:

archeologie die wordt **verstoord** : als een bouwproject door vondsten heengaat, zouden ze kapot kunnen gaan en niet veilig in de bodem blijven liggen. Dit is een reden voor opgraven.

Na de film kunt u in een gesprek aftasten of en waarom de leerlingen vinden dat geschiedenis belangrijk is en

dat we moeten proberen daar zaken en gegevens van te bewaren. In de les hebben we het daar ook weer over.

Extra: vragen aan een onbekend voorwerp (30 minuten) Omdat de archeologen ook niet ALLES weten...

Introductie: 5 minuten

Groepswerk: 15 minuten

Bespreken: 10 minuten

Archeologen komen soms onbekende voorwerpen tegen. Ze proberen te ontdekken waarvoor ze dienden.

Geef de klas per groep een onbekend voorwerp en vertel daar niets over. Laat de leerlingen in groepjes de lijst met vragen beantwoorden. Na 15 minuten presenteert elke groep de antwoorden en hun conclusie. U vertelt na afloop het ware verhaal.

Erg leuk zijn: een houten knopen-poets-plankje, een gebruikt lint uit een oude typemachine (let op, geeft af!), een laarzenknecht, een kleine bloemenpers, een leitje met griffel, voorwerp uit een ver land enz. U kunt ook de leerlingen vragen om thuis een onbekend voor-

werp op te zoeken dat door een andere groep wordt bestudeerd. Zij vertellen dan zelf na afloop de oplossing.

1. Welke kleur(en) heeft het?
2. Hoe ruikt het?
3. Hoe klinkt het?
4. Waar is het van gemaakt?
5. Is het compleet?
6. Is het veranderd of beschadigd?
7. Is het versleten en waar?
8. Is het handgemaakt of met een machine gemaakt?
9. Is het uit stukken gemaakt of is het een geheel?
10. Hoe zitten onderdelen vast?

11. Is het voorwerp gebruikt?

12. Is het gebruik veranderd?

13. Denk je dat dit voorwerp goed werkte?

14. Is het versierd?

15. Vind je het mooi?

16. Zouden andere mensen het mooi vinden?

17. Wat betekent of betekende dit ding voor de mensen die het maakten?

18. En wat voor de mensen die het gebruikten?

19. En wat voor de mensen die het nu bezitten.

20. Wat betekent het voor jou?

21. Wat betekent het voor een antiekzaak?

Informatiecentrum Binnenhof (<https://www.binnenhofrenovatie.nl>)

Op de Plaats 22 vindt u het gratis toegankelijke informatiecentrum van het Binnenhof. Beneden in de kelder staan vele opgegraven voorwerpen. Het is een bezoekje waard!

Het informatiecentrum is open op woensdag t/m zaterdag van 10.00–16.00 uur (zondag van 12.00–16.00 uur). De medewerkers geven op vaste tijden gratis rondleidingen door het gebouw waarvoor u zich via de mail kunt aanmelden.

Gemeente Den Haag

Afdeling Archeologie

Postbus 12651

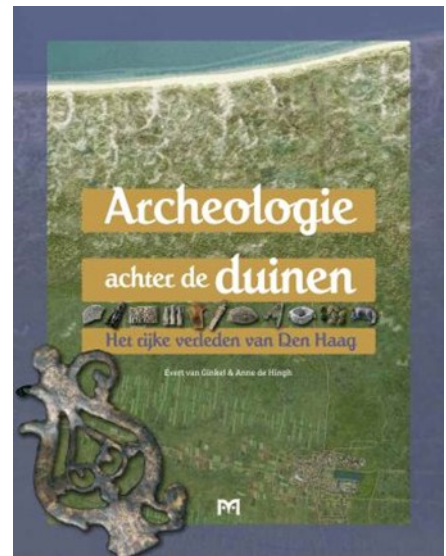
2500 DP Den Haag

Telefoon: 070 353 66 96
archeologie@denhaag.nl

Meer lezen?

Het **archeologieboek** van Den Haag is aan de tweede druk toe. De inhoud is aangepast aan recente opgravingsresultaten. Het boek bevat veel beeldmateriaal en is prettig als achtergrondinformatie bij lessen of voor zelfstudie in de bibliotheek.

De prijs is € 29,95 en het is in diverse boekhandels en [online](#) te bestellen.

Vanaf 2017 maakt de afdeling archeologie regelmatig publieksboeken. Via Bol.com en haagskado.nl kunt u ze bestellen. Zijn ze niet meer voorradig, mail dan naar het secretariaat voor hulp.

Haagse archeologie online

<http://www.haagsekaart.nl/> bekijk de groei van de stad in 6000 jaar tijd.

Homepage: <https://archeologie.denhaag.nl/>

